

OBSAH

ÚVOD

TVÁŘÍ V TVÁŘ TAJEMSTVÍ

Začátky vědy v mytologických představách
/ 9 /

Podivná ordinace Alexandra z Abonuteichu
Antický bůh lékařství
/ 11 /

Ve znamení hada
Historie symbolu lékařství
/ 12 /

Cesta do záhrobí
Staroegyptské mumie
/ 13 /

Poslední pocta panu plukovníkovi
Balzamování mrtvol v historii Evropy
/ 14 /

Americké rekviem
Balzamování jako živnost v Americe
/ 15 /

Tajemný brouk
Skarabeus jako kouzlo a lék
/ 16 /

Vezmi něco živé vody . . .
Středověká pověra o omlazování
/ 17 /

Co bylo smutné princezně
O vyhánění zlého ducha
/ 18 /

Svíčka svaté Apolonii
Patronka bolavých zubů
/ 19 /

Zlaté ruce
Magické představy o rukou
/ 20 /

Kouzlo kočičí
Lidové zaklínání a sugesce
/ 21 /

Erasmus a lev
Pověra humanistického filosofa
/ 23 /

Císařovna a příšery
Protiupíří komise Marie Terezie
/ 24 /

Habsburci se teteli
Jak se panovníci chránili před jedem
/ 25 /

Trpaslíci, vpřed!
Primitivní fetiše a moderní pověry
/ 26 /

SYNOVÉ AESCULAPOVI
Lékaři; jejich postavení a způsob života
/ 27 /

Učení kořen hořký
Studium medicíny ve starém Římě
/ 29 /

Učení plod sladký
Středověké promoce lékařů
/ 30 /

Čtyřicet dní
Vznik karantény
/ 140 /

Sérum pro Nome
Pes, který zachránil město před epidemií
/ 141 /

Člověk ve válce
Předchůdci myšlenky Červeného kříže
/ 142 /

SLOVO NA ROZLOUČENOU
/ 143 /

OBRAZOVÁ PŘÍLOHA (1—23)
/ 159 /

MUDr. François Rabelais
Francouzský spisovatel vystudoval medicínu v Montpellieru
/ 31 /

Vzali na byt mladíka, medika
Studium medicíny v Oxfordu
/ 32 /

Aesculapus má i dcery
První lékařky
/ 33 /

Alma Mater Universitas Carolina
Studium medicíny v minulosti v Praze
/ 34 /

Gaudeamus igitur
Studentské souboje na německých universitách
/ 36 /

Je v hledišti lékař?
Divadelní lékaři
/ 36 /

Kdo se bojí, nesmí k zubaři?
Reklamní prostředky dávných zubařů
/ 38 /

Ex libris
Z minulosti lékařských knihoven
/ 38 /

Bílý plášť
Jak se lékaři oblékali
/ 39 /

Deset stříbrných
Lékařské honoráře ve staré Babylonii
/ 41 /

Co jsem dlužen, pane doktore?
Podivné honoráře lékařů
/ 42 /

CESTA K POZNÁNÍ

*Tisíciletý zápas o vědomosti, z nichž mnohé jsou nám dnes
„všedními samozřejmostmi“*
/ 45 /

*Od kamenného nože ke skalpelu
Chirurgické nástroje a výkony v pravěku*
/ 47 /

*Lékaři ve vřevamech
Indiánské lékařské znalosti*
/ 48 /

*Slyšte, slyšte
Představy dávných lékařů o uchu*
/ 49 /

*Nejen Kámasútra
Staroindické lékařství*
/ 50 /

*Původem Řek z Pergama
Kdo byl doktor Galén*
/ 51 /

*Dědictví znovu nalezené
Za co vděčí evropská věda Arabům*
/ 53 /

*Myšlenky ze syrského antikvariátu
Arabské lékařství ve středověku*
/ 54 /

*Čtyři správcové ve věži
Humorální teorie*
/ 55 /

*Kde se vzaly brýle
O původu brýlí*
/ 56 /

*Co vypráví hliněná soška
O původu brýlí proti slunci*
/ 58 /

Pozor, jed!
Staré představy o otravách
/ 59 /

Jsou věci mezi nebem a zemí
Staré představy o krevním oběhu
/ 60 /

Zrození Macduffa
Císařský řez
/ 61 /

Don Quijote pacient
Cervantesovy lékařské vědomosti
/ 62 /

Ty, mrtvý, lež a nevstávej!
Pitva — karnevalová podívaná
/ 63 /

Srostlá dvojčata a Jana Fatia smutný konec
Nejstarší operace srostlých dvojčat
/ 64 /

Dobré srdce chirurgovo
Močový kámen jako suvenýr, pokyny chirurgům ze 16. století
/ 65 /

Teploměr a inkvizice
Vynález teploměru
/ 66 /

Montpellier — Paříž 1 : 0
Spor mezi galénismem a iatrochemií
/ 67 /

Kůň na zádech
Počátky zkoumání krevního tlaku
/ 68 /

Jak dudlík změnil svět
Vynález dudlíku
/ 69 /

Hodně zdravého vzduchu

Léčení kyslíkem

/ 71 /

Hudba utěšitelka

Léčení hudbou

/ 72 /

Nebude to bolet?

Objev narkózy

/ 73 /

Přemožená Isis

Bilharziosa

/ 74 /

Blechy, blešky, blešičky

Staré představy o mikroorganismech

/ 75 /

Blecha a věda

Bleši cirkusy a pastí na blechy

/ 76 /

Jak se dva učenci nedrbali

Výzkum štípnutí hmyzem

/ 77 /

Pevná ruka

Lékař, který sám sobě operoval kýlu

/ 78 /

Očima a hlavou

Homeopatie

/ 79 /

Ceterum autem censeo

Věda a šovinismus

/ 81 /

PODĚL CESTY

Zásluhy lékařů o nemedicínské obory

/ 83 /

Vypsali cenu na vynález kola . . .
Balón, pneumatiky, asfaltové silnice
/ 85 /

Z věku žabích stehýnek
Magnetismus, elektrina
/ 86 /

Divotvorný hrnec
Dr. Denis Papin
/ 87 /

Horko a mráz
Sporák a lednička
/ 88 /

Porcelánová panenka a její osobní lékař
Porcelán v Míšni a v Sèvres
/ 89 /

V oblacích karbolky
Sprej
/ 90 /

Hoří, má panenko
Požární pojištění
/ 91 /

Svědomí
Guillotina
/ 92 /

DOKUD JSI ZDRAVÝ
Dieta, životospráva, hygiena
/ 95 /

I kdyby sám král
Salernské pravidlo zdraví
/ 97 /

Jez do polosyta
Dieta
/ 98 /

Dobré jídlo, dobré pití, základ všeho živobytí
Lékaři jako kuchaři
/ 99 /

Zelí kapitána Cooka
Výživa na zámořských plavbách minulosti
/ 100 /

Chléb náš vezdejší
Lékařský spor o kvašené těsto
/ 101 /

Trápení Ludvíka krále
Zdravotní žurnál Ludvíka XIV.
/ 102 /

Jménem zákona
Lékaři s policií proti tancování
/ 103 /

Koukej, koukej, koukej Vašku
Šněrovačky
/ 104 /

Hledající děvečky krásné
Sunamitismus — omlazování
/ 105 /

Až nám bude sedm, sedmdesát sedm
Makrobiotika, nauka o dlouhověkosti
/ 106 /

Šíří se infekce velmi lehce
Hygienické předpisy ve středověkých městech
/ 108 /

Čistota půl zdraví
Patentní koupele
/ 109 /

Muži v negližé
Vynálezce „jégrovel“
/ 110 /

Dřív než Helena Rubinsteinová
Staré kosmetické prostředky
/ 111 /

Zdravuška vám radí
Z historie zdravotnického plakátu
/ 112 /

Elegantní péče o chrup
Dějiny párátka
/ 114 /

HOŘKÝ LÉK
Léky a lékárny
/ 117 /

Páni magistři
Počátky lékarnictví
/ 119 /

Jehla, tygr, černobýl
Lékařská ulice v Ósace
/ 120 /

Augustin Apotekář a ti druzí
První lékárny v Praze
/ 121 /

Všechno to voní jako v tý apatyce
Staré nádoby na léky
/ 122 /

Já vám na to něco napíšu
Staré recepty
/ 123 /

Medicína podle měšce
Recepty pro bohaté a pro chudé
/ 124 /

Všechno má svůj čas
Projímavé kalendáře
/ 125 /

A když domů přišla, do škopku to vylila...

Dryák — univerzální lék

/ 126 /

Obchodníci se smrtí

Léky z mumiového prášku

/ 127 /

Suvenýr z Lorety

„Léčivý“ prach z hrobů svatých

/ 128 /

Hřebíky George Washingtona

Šarlatán ve věku rozumu

/ 129 /

Zašleme vám na dobírku

Patentní „léky“ v Americe

/ 130 /

Čaj a revoluce

Prodavači léčivého thé za francouzské revoluce

/ 131 /

Domácí lékárníčka dobytkaře Jessupa

Největší známý farmakofág

/ 132 /

ČLOVĚK ČLOVĚKU

Péče o nemocné, medicína jako úsilí o lidskost

/ 135 /

Setník Claudius se hlásí marod

Nemocnice ve starém Římě

/ 137 /

Nemocnice

Od klášterních špitálů k moderní nemocnici

/ 138 /

Živí a mrtví

Život ve středověkých leproseriích

/ 139 /